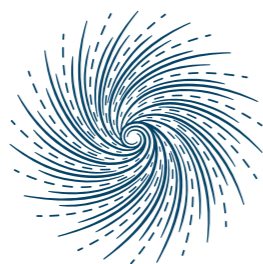

Matrica strategije globalnog pozicioniranja za održivi razvoj zemlje

Održivi razvoj zemlje jeste paralelno razmatranje zdravih životnih sredina, života i dobrobiti ljudi...

Energetski Inovacioni Centar
TESLIANUM

MIRJANA PRLJEVIĆ,
PRESEDIK WWW.TESLIANUM.COM

Uprkos napretku postignutom u održivom razvoju zemalja u poslednje dve decenije, nacije su tek u početnoj fazi učenja u pravcu delotvornog strateškog i koordinisanog delovanja za postizanje održivog razvoja. U neprekidnom ciklusu strateškog upravljanja i dalje postoji mnoštvo izazova. S druge strane i uporedo s time, u skladu sa procesom globalizacije, razvili smo strategiju globalnog pozicioniranja - Global Positioning Strategy - GPS - kao jedini način za stvaranje integralnog okvira za održivi razvoj zemlje. Analizirajući sveopšte trendove i rezultate dosadašnjih napora da zemlje zauzmu odlučnu i jasnu stratešku poziciju sopstvenog razvoja, primetno je da samo nekoliko država u svetu primenjuje takav pristup. Integralni pristup rešavanju i definisanju svih izazova održivog razvoja jedne zemlje danas je neophodan. Interaktivnost i međusobna povezanost nas uslovljavaju da analize uzroka i posledica svega što nam se dešava posmatramo multidimenzionalno. Na prvom mestu, odnos prema energiji mora biti osnovna dimenzija održivog razvoja čovečanstva.

Održivi razvoj zemlje

Održivi razvoj zemlje (Sustainable Country Development - SCD) jeste paralelno razmatranje zdravih životnih sredina, života i dobrobiti ljudi. Ovo uključuje pitanja stanovništva, klime,

ekonomskog blagostanja, energije, upotrebe prirodnih resursa, upravljanja otpadom, biodiverziteta, zaštite rečnih slivova, tehnologije, poljoprivrede, snabdevanja zdravom vodom, međunarodne bezbednosti, politike, zelene izgradnje, održivih gradova, pametnog razvoja, odnosa u zajednici/podrođici, ljudskih vrednosti, itd. Svi ti „komadići“ su delovi slagalice održivog društva, jer su to osnovni sastojci svakodnevnog života. Isto tako, održivi razvoj je višedimenzionalni način razmišljanja o međuzavisnosti između prirodnih, društvenih i ekonomskih sistema našeg sveta. On predstavlja proces u kome se ekonomska, finansijska, trgovinska, energetska, poljoprivredna, industrijska i sve druge politike sprovode na način koji dovodi do ekonomski, društveno i ekološki

održivog razvoja. Tako je cilj održivog razvoja da zadovolji sadašnje potrebe bez ugrožavanja mogućnosti budućih pokolenja da zadovolje svoje potrebe.

S druge strane, održivi razvoj zemalja zahteva poboljšanje kvaliteta života za sve ljude na svetu bez povećanja korišćenja naših prirodnih resursa iznad onoga što planeta Zemlja može da podnese. Isto tako, održivi razvoj nije strogo problem nauke ili tehnike ili ekonomije ili pravilnog upravljanja. On je sve to, a takođe uključuje i strast koja se nalazi u ljudskim vrednostima, etici i kulturnom nasleđu.

Strateško pozicioniranje

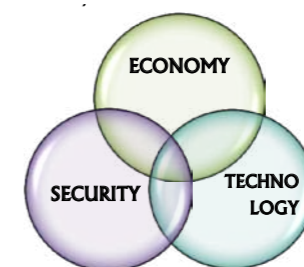
Želela bih da pomenem činjenicu da je tokom poslednje decenije ostvaren znatan napredak u oblasti strateškog pozicioniranja zemalja i regiona. Specijalisti ga nazivaju GPS - što nije skraćenica za globalni sistem pozicioniranja - Global Positioning System - kao kod satelitske navigacije, nego za strategiju globalnu pozicioniranja - Global Positioning Strategy. Naravno, svaka sličnost između ovih pojmova nije slučajna. Oba pokazuju pravce, položaj gde se nalazite, kao i situacionu analizu.

Odlična GPS i njeni stratezi su ključni elementi za snažnu poziciju

svake zemlje. Bez njih ne može biti ni lokalnog, pa time, ni globalnog napretka. Koncept GPS može se, sam po sebi, definisati kao razvoj i podrška privatnoj i državnoj imovini, državnim ili vojnim odnosima, poslovnim sporazumima sa stranim zemljama pozicioniranim na ključnim globalnim strateškim tačkama, bilo nezavisno ili u okviru multilateralnih sporazuma, u cilju prikupljanja informacija, uticaja, moći i tehničke stručnosti. Možemo slobodno reći da je danas strategija pozicioniranja daleko prisutnija nego što se može uočiti pukim posmatranjem tržišta.

GPS poređenje odlikava naše uverenje da se digitalno doba razlikuje

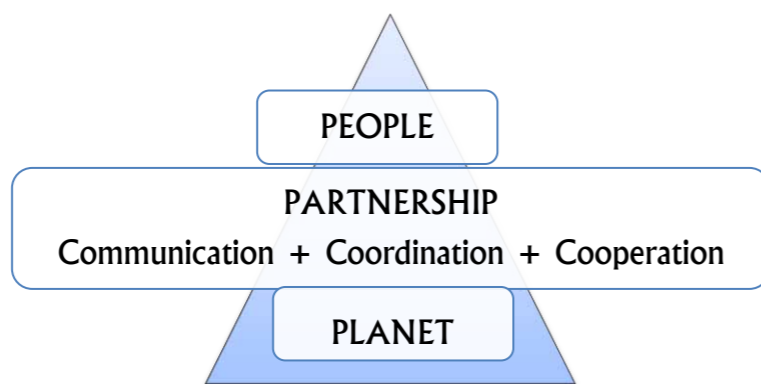
od svega pre njega, u smislu da stvara nove mreže znanja i menja tradicionalnu ravnotežu sila u odnosima. Nalazimo se u periodu izuzetno brzih promena i globalnih promena moći. Niko ne može predvideti budućnost koja se stvara u hodu. Ali, mi možemo i moramo uticati na pravac u kome se ona kreće, te razviti strategije i politike potrebne da bismo se na najbolji način pozicionirali u kretanju napred. Sadašnja kriza društva, odnosno državnosti, ukazala je na potrebu postojanja jasne definicije dve najvažnije dimenzije strateškog pozicioniranja:

Slika 2: GPS matrica održivog razvoja zemlje, autor Mirjana Prljević

jedinstvenosti ponude i specifičnosti položaja. Samo udruženim snagama države, preduzeća, medija, vojske, nevladinog sektora i akademskog sveta možemo pronaći pravi smer. U današnje vreme izuzetno brzih promena i globalizacije, strategije koje se obično prave za period od dvadeset do dvadeset pet godina postaju jedan od najtežih izazova za državnu politiku. Strategije su istovremeno i izazovne i neophodne. Žestoko nadmetanje za resurse - energiju, minerale, vodu i hranu - javlja se na globalnom nivou. Upravo te nove perceptivne dimenzije održivog razvoja diktiraju globalne strategije pozicioniranja.

Najvažnije je znati kako optimizirati postojeće prirodne i ljudske resurse, te maksimirati razvoj tehnologija i novih izvora energije. Tu su znanje, tehnologije i energija najvažnije dimenzije strategije održivog razvoja jedne Zemlje. Zemlje, koja strateški usmerava sve svoje potencijale ka samo jednom cilju: održivom razvoju svoje zemlje i cele planete.

Slika 1: Tri stuba održivog razvoja zemlje, autor: Mirjana Prljević

